

skaber med ajourførte hensættelser efter samme regler, som var gældende for danske banker. Under henvisning hertil indsendte FB den 22. april 1993 kvartalsregnskab pr. 31. marts 1993. FB anførte i beretningen til kvartalsregnskabet, at der alene var sket forøgelse af hensættelserne på engagementer, hvor driften var indstillet, eller som på anden vis var under afvikling. Dette svarer til, at Tage Benjaminsen har forklaret (Retsbogen side 435), at man nøjedes med at foretage hensættelser på engagementer, som var helt håbløse. Begrundelsen herfor var ikke kun, at vurderingen af hensættelsesbehovet ville være ressourcekrævende, men også at der var betydelig usikkerhed forbundet med vurderingen af værdien af bankens sikkerheder. Tage Benjaminsen har i denne forbindelse fremhævet, at „udviklingen i den færøske økonomi var højst usikker. Nogen har beskrevet det således, at økonomien befandt sig i frit fald, og andre, at den færøske økonomi smeltede ned“. Der blev derfor alene foretaget afskrivninger og hensættelser på ca. 105 mio. kr. Kvartalsregnskabet udviste herefter en solvensmargin på ca. 12 mio. kr. i henhold til Banklovens § 7.

e. Peter Sylvest Larsen gav den 6. april 1993 udtryk for (bilag 10.1.7.18.14.), jf. 10.1.5. nedenfor, at der ikke var grundlag for dispensation fra lovens likviditetskrav, bl.a. på grund af usikkerhed om solvensgrundlaget. Peter Sylvest Larsen har forklaret (Retsbogen side 191), at tilsynet var usikker på, om lovens solvenskrav ville være opfyldt efter aflæggelsen af halvårsregnskabet pr. 30. juni 1993. Kommissionen bemærker hertil, at hvis denne usikkerhed var erkendt allerede primo april 1993, bestyrker dette antagelsen om, at der allerede på dette tidspunkt var et betydeligt merhensættelsesbehov, som ville være fremkommet ved en engagementsgennemgang pr. 31. marts 1993.

f. På et bestyrelsesmøde i Den Danske Bank den 29. april 1993, jf. behandlingen under 10.1.25., orienterede Peter Straarup om, „at FB i forbindelse med kvartalsregnskabet og opgørelsen af hensættelsesbehovet havde konstateret anstrengt likviditet og vanskeligheder med at opfylde solvenskravet. Bankens ansvarlige lånekaptal i FB på 200 mio. kr. indeholdt vilkår om udsættelse af rentebetaling i tilfælde, hvor solvenskravet ikke var opfyldt. Rentebetalingen var nu frafaldet i det omfang, det var nødvendigt for at afhjælpe manglende solvens frem til 15. december.“

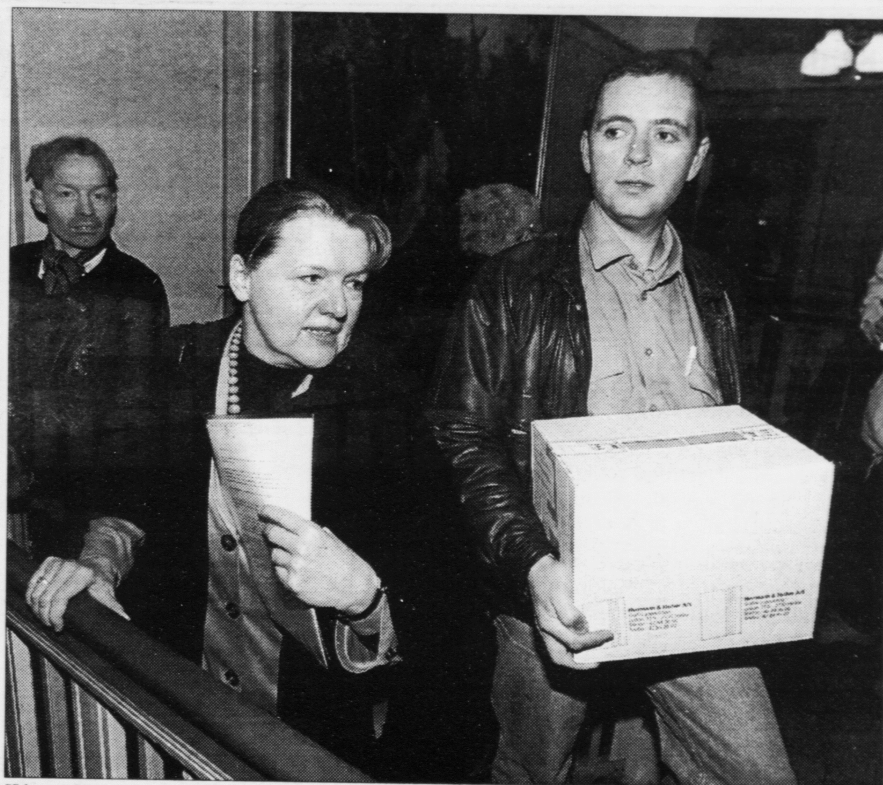
Kommissionen finder, at det kun ved at undlade at

foretage en vurdering af udlånsporteføljen pr. 31. marts 1993, og ved alene at foretage hensættelser på engagementer, der var helt håbløse, og således reelt var tabt, har været muligt for FB at aflægge et kvartalsregnskab pr. 31. marts 1993, som formelt opfyldte solvenskravet i Banklovens § 7. En række senere indtrådte forhold frem til og med FB's engagementsgennemgang pr. 30. juni 1993 underbygger efter kommissionens opfattelse den vurdering, at FB i marts/april 1993 havde behov for kapitaltilførsel:

g. Ifølge referat fra mødet den 29. april 1993 mellem FB og Finansieringsfonden (bilag 12.2.10.1.), behandlet nedenfor under 10.1.23., kunne Richard Mikkelsen på mødet oplyse, „at der forventedes etableret en større samlet „Færøerne-løsning“ i løbet af juni måned 1993. Han mente, at der (hos embedsmændene i centraladministrationen) var forståelse for, at der måtte en samlet løsning til, og at Finansilsynet efter omstændighederne måtte se mest muligt lempeligt på både likviditets- og solvenskrav, indtil en sådan løsning forelå. Det var tanken, at denne helhedsløsning skulle skabe ro og stabilitet på Færøerne.“

h. På et møde i Færøegruppen den 4. maj 1993 redigerede Peter Sylvest Larsen ifølge tilsynets referat (bilag 10.2.3.86.), behandlet nedenfor under 10.2.3., for likviditeten og tilkendegav samtidig „at bankerne har driftsunderskud, og at det må påregnes, at der allerede ved halvårsregnskabet kan blive problemer med opfyldelse af solvenskravet for FB.“

i. I en indberetning af 15. maj 1993 fra Rigsombudsmanden på Færøerne til Statsministeriet (bilag 6.39.6.), behandlet nedenfor under 10.2.8., meddelte Bent Klinte, at „baseret på fortrolige, lokale informationer er det undertegnede antagelse, at de færøske hovedbanker nu befinder sig i så store likviditets- og solvensvanskeligheder, at de kun kan afgive (troværdige) halvårsregnskaber efter en betydelig kapitaltilførsel. Det er ikke muligt at sige, hvor stor en tilførsel, der vil være nødvendig på kort sigt, men størrelsesordenen 700-900 mio. kr. skønnes ikke usandsynlig.“ I en ny indberetning af 22. maj 1993 (bilag 6.29.61.), behandlet nedenfor under 10.2.12., meddelte Bent Klinte efter et orienterende møde med det samlede Landsstyre den 21. maj 1993 „at de færøske bankers likviditets- og solvensproblemer nu igen må antages for at være så store, at endnu en betydelig kapitaltilførsel bliver nødvendig

Húsavörðurin i Landsstýrinum, Eydun Luid, ber pakkan við bankakanningin fyrri upp á skrivstovuni hjá lögmann fyrri Vibeke Larsen, ríkisumbodsmann friggjarmorgunin

om relativt kort tid (behovets størrelse endnu ukendt)“.

j. Ved rammeaftale af 28. maj 1993 mellem regeringen og Landsstyret (bilag 5.2.4.57.), behandlet nedenfor under 10.2.25., blev det aftalt, at der ydedes et midlertidigt statslån til Færøerne inden for en ramme på 1,0 mio. kr., hvoraf 500-600 mio. kr. forudsås at være i beredskab til bankerne. Beløbet blev senere præciseret til 560 mio. kr.

k. Under en telefonsamtale mellem Richard Mikkelsen og Peter Sylvest Larsen den 28. juni 1993, behandlet nedenfor under 10.3.7., meddelte Richard Mikkelsen, at de to bankers halvårsregnskaber ville blive så dårlige, at det ville blive nødvendigt med yderligere kapitaltilførsel. Richard Mikkelsen forespurte, hvorvidt en sådan kapitaltilførsel kunne afvente tilsynets undersøgelse i september/oktober 1993. Peter Sylvest Larsen oplyste, at svaret herpå måtte afvente halvårsregnskabet, men på Richard Mikkelsens oplysninger var det hans indtryk, at tilsynet var nødsaget til at reagere umiddelbart.

l. Den 2. juli 1993 ringede Flemming Nytoft Rasmussen til Hans-Jørgen Laursen, behandlet nedenfor under 11.1.3., der oplyste, at FB havde „en tabskapacitet i 2. kvartal på ca. kr. 75 mio. ned til lovens 9%-krav.“

m. Hans-Jørgen Laursen vurderede, at 2. kvartal ville vise langt større hensættelser end 75 mio. kr. og at hovedaktionæren herefter måtte hjælpe. Det var Hans-Jørgen Laursens opfattelse, at behovet for hensættelser i FB var betydeligt større end i SB.

n. Den 30. juli 1993 meddelte Tage Benjaminsen telefonisk Lars Stage i tilsynet, behandlet nedenfor under 11.1.9., at det måtte bekræftes, at hensættelsesbehovet i FB's regnskab pr. 30. juni 1993 var så stort, at kernekapitalen på 236 mio. kr. og den supplerende kapital på 200 mio. kr. var tabt. Det måtte forventes, at tabet kunne rummes inden for de midler (på 540 mio. kr.), der af det offentlige var afsat. Kommissionen bemærker, at Tage Benjaminsen her ved forudsatte, at det beløb, som ved rammeaftalen af 28. maj 1993 var reserveret til begge banker, i det væsentlige skulle anvendes til kapitaltilførsel til FB.

o. På et ekstraordinært bestyrelsesmøde i FB den 1. august 1993, behandlet ned-

enfor under 11.2.1., fremlagde direktionen udkast til „hensættelsesgennemgang pr. 30. juni 1993 for FB-koncernen“ ifølge hvilket det samlede hensættelsesbehov for halvåret udgjorde i alt 623 mio. kr. Det havde stået klart fredag morgen den 30. juli 1993, at halvårsregnskabet ville vise et resultat, der gjorde, at såvel bankens kernekapital som den supplerende kapital måtte antages at være tabt, og formandskabet i bestyrelsen havde herefter pålagt direktionen at give telefonisk underretning til tilsynet herom i overensstemmelse med Bank- og Sparekasselovens § 21, stk. 3.

På baggrund af ovenstående uddrag af hændelsesforløbet i - eller i tilknytning til - første halvår 1993 finder kommissionen det ikke antageligt, at det ved engagementsgennemgangen i juli 1993 konstaterede hensættelsesbehov i FB på 623 mio. kr. pr. 30. juni 1993 i alt væsentligt skulle være opstået i 2. kvartal. Kommissionen finder, at der ultimo marts 1993 har været et væsentligt behov for merhensættelser, som blot ikke blev konstateret, da der ikke som led i aktiebytteaftalen

blev foretaget en gennemgang af engagementerne, og da der ej heller i forbindelse med udbetalingen af kvartalsregnskabet pr. 31. marts 1993 blev foretaget en mere omfattende vurdering af udlånsporteføljen.

Kommissionen ser sig ikke i stand til at kvantificere det yderligere hensættelsesbehov ultimo marts 1993, ud over at i alt fald de af Deloitte & Touche efterviste godt 200 mio. kr. må antages at ville være fremkommet, hvis man havde anvendt de af SB pr. 31. december 1992 anvendte vurderingsprincipper for sikkerheder eller Den Danske Banks egen hensættelsespraksis, hvilket kommissionen som ovenfor anført finder ville have været velbegrundet under hensyn til den generelle økonomiske udvikling på Færøerne. Kommissionen finder det imidlertid sandsynligt, at den accelererende negative udvikling i den færøske økonomi i de første måneder af 1993 har resulteret i et større merhensættelsesbehov ultimo marts 1993 end det anførte.

ROYN TANN ROYNDA
MÁLARAN

Tlf. 12432 Fart. 84431

Steinbjørn Zachariasen